

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200804522-/MKL

Vår referanse
2008/02857-8 008

Dato
27.11.2008

Høring - forslag til endring i lov om ordning med lokaler for injeksjon av narkotika (sprøyteromsloven) og forskrift om prøveordning med lokaler for injeksjon av narkotika (sprøyteromsordning)

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev av 31. oktober 2008 om ovennevnte.

I høringsbrevet er politidistriktene og Oslo politidistrikt oppført som egne høringsinstanser. Det er uheldig at saken er sendt direkte til politidistriktene samtidig som det er sendt Politidirektoratet som overordnet myndighet. Politidirektoratet har i henvendelse til politidistriktene bedt om å få oversendt kopi av distriktets hørings svar. Vi har innen fristen mottatt svar fra Søndre Buskerud og Oslo politidistrikt. Hørings svarene fra underliggende instanser er i noen sammenhenger innarbeidet i direktoratets uttalelse. I andre sammenhenger er det henvist direkte til disse. Svarene fra underliggende instanser følger vedlagt i kopi.

Når det gjelder spørsmålet om etablering av sprøyterom for narkomane, har vi tidligere avgitt uttalelse om dette i høringsuttalelser av 4. januar 2002 og 16. februar 2004. Vi har her gitt uttrykk for at vi i prinsippet er åpne for alle nye tiltak som kan føre til redusert bruk av illegale rusmidler, men at innsatsen etter vår oppfatning bør konsentreres om å bedre det akutte sosial- og helsetilbudet for den gruppen av rusmisbrukere som antas å ville bruke sprøyterom.

Forslaget som går ut på at den midlertidige loven om sprøyterom gjøres permanent, innebærer at man opprettholder dagens strenge regulering av sprøyteromsordningen. Forslaget medfører blant annet at kravet om bemanning med helsefaglig og sosialfaglig personell videreføres, og at kun besittelse og injisering av en brukerdose heroin i sprøyterommet omfattes av straffrihetsbestemmelsen i sprøyteromsloven. Politidirektoratet er enig i at dersom sprøyteromsordningen blir permanent, bør disse kravene videreføres. Det er viktig som det bemerkes i høringsbrevet at sprøyteromsordningen ikke skal være et fristed for ulovlig bruk av narkotika.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

Når det gjelder de polisiære utfordringene, så uttaler Oslo politidistrikt at de ikke har opplevd at sprøyterom har representert noen polisiær utfordring på de praktiske planet, men at dette er erfaringer som kan endres radikalt dersom driften av sprøyterom endres, eksempelvis dersom brukertilstrømmingen økes. Politiet vil kunne oppleve det som problematisk å vite hvor de ulike grensene vil gå i forhold til brukerdoser, omgivelsene rundt et sprøyterom etc., slik vi har kommentert i tidligere høring. Når det står i høringsbrevet side 42 at politiet fortsatt "kan utøve en viss kontroll med aktivitetene i de lokalene som omfattes av straffrihetsbestemmelsen i sprøyteromsloven § 2 første ledd...", så illustrerer dette de dilemmaene polititjenestemennene vil kunne erfare i praksis. Behandlings- og omsorgsbehovet for tungt belastede narkotikamisbrukere er stort, å straffe for bruk/besittelse blir sekundært. Det vil likevel være nyttig med større tydelighet i forhold til hva straffriheten innebærer i praksis og hvordan kontroll fra politiet ønskes eller ikke ønskes utført i denne sammenheng.

Evalueringen av prøveordningen viser at sprøyteromsordningen har hatt relativt få brukere i evalueringsperioden. Vi viser her til høringsuttalelsen fra Oslo politidistrikt som påpeker at sprøyterommet er et tilbud til svært få, og i liten grad påvirker det store bildet av narkotikamisbruk. Verken Søndre Buskerud eller Oslo politidistrikt støtter forslaget om å gjøre sprøyteromsloven permanent.

Søndre Buskerud politidistrikt uttaler følgende:

"I prinsippet er vi positive til alle tiltak som kan gi et bedre helsetilbud og som kan bidra til økt verdighet for de tungt belastede narkotikamisbrukerne. Oslo kommune er den eneste kommunen som har søkt om å få etablere sprøyterom og som har erfaring fra det i snart fire år. Vi har merket oss evalueringen derfra. Vi har imidlertid ikke blitt overbevist at dette er veien å gå, og vil fortsatt være skeptiske til å gi vår tilslutning til en eventuell søknad fra for eksempel Drammen kommune. Et lokalt ønske om sprøyterom bør etter vårt syn ha en grundig behandling i politirådet. Inntil eventuelt flere kommuner får erfaring med sprøyterom mener vi at ordningen ikke bør gjøres permanent".

Vi slutter oss til Oslo politidistrikt som uttaler:

"På den annen side er det vanskelig å unnlate å peke på at med det omfanget tjenesten har, er det ikke umiddelbart lett å se begrunnelsen for de rettslige "kunstgrep" som gjøres for å kunne ha et tilbud om legal bruk av narkotika med offentlig tilrettelegging. Vi kan heller ikke se at de relativt tunge innvendinger mot sprøyteromsordningen som fremkom i forkant av etableringen av sprøyterom er hensyntatt på noen måte ved det foreliggende forslaget".

I likhet med både Oslo politidistrikt og Buskerud politidistrikt finner Politidirektoratet det vanskelig å gi sin tilslutning til forslaget om å gjøre sprøyteromsloven permanent.

Med hilsen

Vidar Rørvik
ass. politidirektør

Steinar Talgø
seksjonssjef

Saksbehandler:
Bente Storruste
Tlf: +47 23364223

Vedlegg: 02

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse

Dato
1.12.2008

Høring - Sprøyteromsloven og Sprøyteromsordning

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets høringsnotat med forslag til endringer i lov om ordning med lokaler for injeksjon av narkotika (sprøyteromsloven) og for endring i forskrift om prøveordning med lokaler for injeksjon av narkotika (sprøyteromsordning). Kort oppsummert er det snakk om å gjøre dette til en permanent ordning.

Norge har en restriktiv narkotikapolitikk hvor bla erverv, bruk og besittelse av narkotika er forbudt. I forhold til dette er en ordning med ett "fristet" for å injisere narkotika ett brudd med ett regelverk som det er bred enighet om.

Det er kun Oslo kommune som har benyttet seg av muligheten med sprøyterom. Dette har Oslo gjort i en periode hvor ordningen var støttet av sentrale midler. I forslaget om å gjøre dette til en permanent ordning vil sentrale midler falle bort og det er den enkelte kommune som må fullfinansiere ordningen dersom man velger å benytte den. Forslaget vil neppe stimulere nye kommuner til å forsøke ordningen.

Tallene fra evalueringen viser et gjennomsnitt på mellom 60 og 70 injeksjoner om dagen satt på sprøyterommet i Oslo. SIRUS anslår at det blir satt rundt 10 000 injeksjoner om dagen i Oslo, og dette anslaget blir beskrevet som lavt. Tallene kan tyde på at ordningen ikke har den store tilslutningen blant brukerne av heroin og kun gjelder ett fåtall. Prisen for sprøyterommet i Oslo er ca 12 mill. i året. Sett opp mot den lave andelen brukere bør det være mulig og utnytte disse pengene bedre.

De fleste kommuner bruker i dag penger på rusforebyggende tiltak og på behandling av rusmisbrukere. Behandlingen tar da sikte på å hindre bruk/misbruk av narkotika og det er som sagt bred enighet om at dette er veien å gå. Det er mange heroinbrukere som står i kø for å få hjelp til å bli kvitt rusavhengigheten sin og det er få plasser og ofte dårlig økonomi som er flaskehalsen. Det bør være ett mål å få flere brukere med i LAR ordningen, evt andre ordninger som har som mål å hjelpe brukeren til ett mer verdig liv – uten narkotika.

Evalueringen av ordningen viser at ansatte i sprøyteromsordningen anser arbeidsplassen for krevende. Å jobbe med mennesker i en livssituasjon preget av store helsemessige og sosiale

Vestfold politidistrikt

vanskeligheter krever sitt. Det å være vitne til at andre mennesker utsetter seg selv for destruktiv og helseskadelig livsførsel er vanskelig og kan gi den enkelte kommune ytterligere utfordringer når det gjelder å ta seg av egne ansatte.

Oppsummering

Sprøyteromsordningen og sprøyteromsloven ser ikke ut til å gi noe særlig resultat og det er vanskelig å se at dette vil bli en utbredt ordning i landets kommuner dersom den blir gjort permanent.

Vestfold politidistrikt ønsker ikke etablering av sprøyterom i distriktets kommuner og mener det bør jobbes med andre løsninger for å hjelpe heroinbrukere ut av problemene.

Med hilsen

Steinar Kaasa
Visepolitimester

Saksbehandler:
Knut Erik Ågrav
Politioverbetjent

Kopi til:
Politidirektoratet

POLITIET

Politietsdirektoratet
Pb 8051 dep
0031 OSLO

MOTTATT
24 NOV 2008

POLITIDIREKTORATET	
24 NOV. 2008	
Ansøker: A08-13	Ansøkt: 009
Saksnummer: 08/02857	Distrikt: 007

Deres referanse
200862857

Vår referanse
2008/02935-2435

Dato
19.11.2008

HØRING - FORSLAG PERMANENT SPRØYTEROMSLOV

Det vises til høringsbrev av 31.oktober 2008 fra Helse – og omsorgsdepartementet.

Søndre Buskerud politidistrikt har tidligere avgitt uttalelse i forbindelse med spørsmål om etablering av sprøyterom for narkomane i Drammen jfr vedlagte kopi av brev av 7. november 2001 til Drammen kommune.

Videre gav vi uttalelse til Oslo statsadvokatembeter i anledning høring vedrørende forsøksordningen med sprøyterom jfr vedlagte kopi av brev 27.januar 2004.

Det fremgår av de nevnte uttalelser at Søndre Buskerud politidistrikt har vært skeptiske til en ordning med sprøyterom.

I prinsippet er vi positive til alle tiltak som kan gi et bedre helsetilbud og som kan bidra til økt verdighet for de tungt belastede narkotikamisbrukerne.

Oslo kommune er den eneste kommunen som har søkt om å få etablere sprøyterom og som har erfaring fra det i snart fire år. Vi har merket oss evalueringen derfra.

Vi har imidlertid ikke blitt overbevist at dette er veien å gå, og vil fortsatt være skeptiske til å gi vår tilslutning til en eventuell søknad fra for eksempel Drammen kommune.

Et lokalt ønske om sprøyterom bør etter vårt syn ha en grundig behandling i politirådet.

Inntil eventuelt flere kommuner får erfaring med sprøyterom mener vi at ordningen ikke bør gjøres permanent.

SØNDRE BUSKERUD POLITIDISTRIKT

Christine Fossen

Søndre Buskerud politidistrikt

Rett- og påtalebet. boks: Grønland 36
Post Postboks 1087, 3001 Drammen
Tlf: 32 80 55 00 Faks: 32 80 55 01
E-post: post.sondre.buskerud@politiet.no

Org. nr: 983998119
Bankgiro: 7694.05.11409

VEDLEGG

Politimesteren i Drammen

Drammen kommune
Senter for rusforebygging
v/ John Dutton
Øvre Strandgt. 11
3018 Drammen.

Deres ref
01/09132/001/ODU

Vår ref
1045/01

Date
07.11.2001

HØRINGSUTTALELSE – ETABLERING AV SPRØYTEROM FOR NARKOMANE I DRAMMEN.

Viser innledningsvis til brev av 18.10.01 fra Drammen kommune, Senter for rusforebygging, og vedlagte skriv fra sosial- og helsedepartementet.

Tanken bak en eventuell etablering av sprøyterom for narkomane synes å være at dette kan være et tiltak man ønsker å prøve for om mulig få redusert narkotikadødsfallene. Politiet er selvfølgelig positivt innstilt til tiltak som kan redusere overdosedødsfallene.

Etablering av sprøyterom vil imidlertid være en form for legalisering når det gjelder både besittelse og bruk av heroin. Politiet kan ikke støtte et slikt tiltak.

For at heroinister som bruker sprøyter skal kunne oppsøke sprøyterommet med heroin, må disse "fredes" for inngripen av politiet. Dette til tross for at man da vet at disse på veg til sprøyterommet er i besittelse av heroin.

Et sprøyterom vil fort bli et område hvor narkomane også kan omsette heroin. Sprøyterommet blir et "fri-område" politiet ikke skal ha tilgang til, og vil derfor være vel egnet for omsetning av narkotika. I dag omsettes det narkotika, herunder heroin, i stort omfang i norske fengsler. Dette til tross for omfattende kontrolltiltak. Sprøyterommene, tilknyttede lokaler og nær område vil naturlig nok bli omsetningssteder for narkotika.

Hvordan skal politiet opptre overfor heroinister som er tydelig påvirket av heroin. Disse vil selvfølgelig hevde at de kommer fra sprøyterommet. Skal politiet også "snu ryggen til" disse, med begrunnelse av at de kommer fra sprøyterommet. Hvor skal man sette grensen for politiets inngripen?

Hvordan vil dette bli oppfattet av misbrukere av andre stoffer. Skal misbrukere av amfetamin, cannabis, piller m.v. oppleve reaksjoner fra politiet, eller skal man som følge av manglende reaksjon overfor heroinister også unnlate å intervensere overfor misbrukere av andre stoffer? I praksis må man nærmest etablere et friområde for bruk og besittelse av all narkotika. Dette da med påfølgende omsetning av narkotika i dette friområdet.

Politimesteren i
Drammen

Adr. Grønland, 36
Postboks 1087, 3001 Drammen
N-3045 DRAMMEN

Telefon: 32 80 39 36
Telefaks: 32 80 39 37
e-post:
drammen@online.no

Nødnnummer: 112
Bankgiro:
7694 05 08092

Organisert kriminalitet er i dag en stor belastning for Norge. Store deler av denne kriminaliteten dreier seg om innførsel og omsetning av narkotika, herunder heroin. Ved å "tillate" bruk og besittelse av heroin støtter man opp under den organiserte kriminaliteten i Norge.

Brukerne av sprøyterommene er de samme personen som i stor grad omsetter heroin på gatenivå. Det er disse personene som "verver" nye, unge brukere av heroin. Heroinistene omsetter heroin, og annen narkotika, for å finansiere eget forbruk. Det vil, slik politiet ser det, være galt å tillate bruk av heroin i spesielle lokaler, områder, når man samtidig skal bekjempe dette. Politiet kan vanskelig håndheve dagens narkotikaloggivning ved en evt. opprettelse av sprøyterom.

Politiet er tilbakeholdne med å kommentere de helsemessige argumentene som fremføres for opprettelsen av sprøyterom. Vi er imidlertid vel kjent med at rusmisbrukere i lang tid har hatt et dårlig helsetilbud. Det er fint at samfunnet nå setter fokus på helsetilbud i vidt omfang for rusmisbrukere.

Politiet er positivt innstilt til tiltak som kan gi misbrukernes bedre helsetilbud, bedre og mer omfattende behandlingstilbud, herunder legemiddelassistert behandling under kontroll av lege/helsepersonell. Slik politiet ser det, er det mange tiltak som kan iverksettes for å få redusert overdosedødsfallene uten at man må opprette sprøyterom. En rekke av disse tiltakene er nevnt som supplement til sprøyterommene i skrevet fra sosial- og helsedepartementet.

Politiet kan med dette ikke støtte en eventuell etablering av sprøyterom i Drammen.

POLITIMESTEREN I DRAMMEN

Knut Smødsrud
Knut Smødsrud.

Jan Erik Strøm
Jan Erik Strøm
politistasjonssjef.

Sven Chr. Gulli
Sven Chr. Gulli
saksbehandler.

POLITIET

VEDLEGG

Oslø statsadvokatembeter
Postboks 8021 dep
0630 OSLO

Dens referanse:

Vår referanse:
2003/01921-3 008

Dato:
27.01.2004

FORSØKSORDNING MED SPRØYTEROM – HØRINGS- UTTALELSE.

Det vises til statsadvokatens brev av 18. desember 2003.

Søndre Buskerud politidistrikt har også tidligere avgitt uttalelse i forbindelse med spørsmål om etablering av sprøyterom for narkomane i Drammen, jfr. vedlagte kopi av brev av 7. november 2001 til Drammen kommune.

Det fremgår av nevnte uttalelse av politiet i 2001 sulte seg negative til etablering av sprøyterom.

Vi er fortsatt av den oppfatning at etablering av sprøyterom kan bli oppfattet som et skritt i retning av en legalisering av narkotikabruk.

For politiets vedkommende vil det formentlig oppstå en situasjon hvor en finner det vanskelig å gripe inn overfor det narkotikamisbruk som foregår i de såkalte tyngste brukergruppene og særlig de som er registrert som brukere av sprøyterommet. Det vil føles unaturlig om samfunnet først skulle legge til rette for legalt bruk innenfor et avgrenset område, for deretter å sette ressurser inn på forfølge det samme misbruket utenfor dette området.

Ordningen vil også kunne få en "smitteeffekt" i den forstand at man i større grad vil unnlate å gripe inn overfor misbrukere av andre typer narkotika enn heroin.

Vi er av den oppfatning at ressursene i første rekke bør settes inn mot de såkalte bakmenn, men kan samtidig vanskelig akseptere en ordning som kan virke som en oppfordring til "fredning" av i alle fall visse brukermiljøer.

Vi vil også fremheve at andre lands erfaring med sprøyterom tilsier at det vil oppstå et ordensproblem i tilknytning til sprøyterommet og det vil følgelig bli krevet at politiet til enhver tid søtter for ro og orden.

Søndre Buskerud politidistrikt

Administrativt arkiv

Post: Postboks 1087, 3001 Drammen

Søndre Buskerud politidistrikt finner det etter dette vanskelig å gi sin tilslutning til en forsøksordning med etablering av sprøyterom.

Med hilsen
SØNDRE BUSKERUD POLITIDISTRIKT

Olav Petter Parnemann

Inge Lise Øverby
politinspektør.

Vedlegg: Brev av 7.11.01 fra politimesteren i Drammen til Drammen kommune

Saksbehandler:
Walter Småland
politinspektør

POLITIET

Politidirektoratet
Pb 8051 Dep.
0031 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
2008/06885-3 714.1

Dato
25.11.2008

Høring - forslag til endring i lov om ordning med lokaler for injeksjon av narkotika - permanent sprøyteromslov

Det vises til overnevnte høringsbrev, mottatt her 10. november, med frist for svar til 24. november. En mindre fristoversittelse beklages, men det vises til samtale med Politidirektoratet i dag vedr hovedpunktene i synspunktene fra Oslo politidistrikt.

Det fremsatte forslaget går ut på at den midlertidige loven om sprøyterom gjøres permanent. En ordning med sprøyterom skal fortsatt være opp til den enkelte kommune å beslutte og drive.

I Oslo ble sprøyterom opprettet i februar 2005, og sprøyterommet har i dag noe over 11 årsverk, og med en åpningstid fra kl 0930 til kl. 1530. Budsjettet for 2008 er på ca 12 millioner kroner. Det fremgår av evalueringen at det i de to første årene ble satt i gjennomsnitt 24 injeksjoner daglig, som det også var i evalueringsperioden. Det er rapportert at bruken er øket, og i en måned ble det satt 66 injeksjoner daglig. Det er fremkommet beregninger på at det settes rundt 8000 injeksjoner daglig i Oslo for øvrig. Det høyeste tallet for besøkende til sprøyterommet i en måned er rapportert å være 300 personer, men i evalueringsperioden benyttet nesten halvparten av de registrerte brukerne sprøyterommet mindre enn en gang pr måned. Det er også og nesten halvparten av dem skal visstnok tilhøre andre kommuner. Dersom det legges til grunn at antall rusmisbrukere som injiserer nå er redusert fra ca 6000 til ca 3000 i Oslo, synes det åpenbart at sprøyterommet er et tilbud til svært få, og i liten grad påvirker det store bildet av narkotikamisbruk.

For politiet har sprøyterommet ikke representert spesielle politisære utfordringer, verken av ordensmessig eller påtalemessig art. På forhånd ble det fryktet for uro i områdene rundt sprøyterommet, og at disse skulle virke som en "honningkrukke" og bli en arena for kriminalitet, og rettet mot brukerne selv, jf. erfaringer fra sprøyterom i andre land.

Dette har så langt ikke slått til. Oslo politidistrikt oppfatter at sprøyterommet er blitt et tilbud til svært få, og kanskje ikke til de som først og fremst var tiltenkt tilbudet. Når politiet ikke opplever at sprøyterom representerer noen politisær utfordring på det praktiske planet,

Oslo politidistrikt

91 Strategisk Stab, besøk: Grønlandsleiret 44, 0190 OSLO
Post: Postboks 8101 Dep, 0032 OSLO
Tlf: 22 66 90 50 Faks: 22 66 87 01

Org. nr.: 961398142
Postgiro: 7694.05.08319

er dette erfaringer som kan endres radikalt dersom driften av sprøyterom endres slik at brukertilstrømningen økes, eller andre endringer. På den annen side er det vanskelig å unnlate å peke på at med det omfanget tjenesten har, er det ikke umiddelbart lett å se begrunnelsen for de rettslige "kunstgrep" som gjøres for å kunne ha et tilbud om legal bruk av narkotika med offentlig tilrettelegging. Vi kan heller ikke se at de relativt tunge innvendinger mot sprøyteromsordningen som fremkom i forkant av etableringen av sprøyterom er hensyntatt på noen måte ved det foreliggende forslaget. Oslo politidistrikt finner det derfor vanskelig å gi sin tilslutning til forslaget om å gjøre sprøyteromsloven permanent.

Med vennlig hilsen

Sveinung Sponheim
visepolitimester

Saksbehandler:
Runa Bunæs, 9418
Tlf:

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
2003/09785 PPU/LM

Vår ref.
03/03676 008

Vår dato
16.02.2004

Høring - lov om forsøksordning med lokaler for intravenøs bruk av narkotika ("sprøyterom"), samt utkast til forskrift om gjennomføring av forsøksordninga

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev av 10.12.2003 om ovennevnte.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politimestre og sjef for Politihøgskolen. Vi har mottatt uttalelser fra politimestrene i Helgeland, Oslo, Søndre Buskerud og Troms og sjef for Politihøgskolen, hvorav sistnevnte ikke har merknader til høringen. Uttalelsene fra politimestrene er i noen sammenhenger innarbeidet i direktoratets uttalelse. I andre sammenhenger er det henvist direkte til disse. Svarene fra politimestrene i Oslo, Troms og Søndre Buskerud følger vedlagt i kopi.

Forslagene til lov og forskrift foranlediger følgende uttalelse fra Politidirektoratet:

1. Innledning

Politidirektoratet har også tidligere avgitt høringsuttalelse i forbindelse med spørsmål om etablering av sprøyterom. I vår høringsuttalelse av 04.01.2003 ga vi uttrykk for at vi i prinsippet er åpne for alle nye tiltak som kan føre til redusert bruk av illegale rusmidler, men at innsatsen etter vår oppfatning bør konsentreres om å bedre det akutte sosial- og helsetilbudet for den gruppen av rusmisbrukere som antas å ville bruke sprøyterom.

For politi og påtalemyndighet er det særlig forhold knyttet til etterforskning av og påtale for ulovlige handlinger i og i området rundt sprøyterommene, samt ordensmessige problemstillinger knyttet til gjennomføringen av forsøksordningen som er av sentral betydning. Vi vil nedenfor under punkt 2 knytte kommentarer til ulike punktene i høringsnotatet.

Postadresse:
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

Kontoradresse:
Henrik Ibsens gt. 10
Telefon: 23 36 41 00
Telefaks: 23 36 42 96

Saksbehandler:
Gunnvor Hovde
Telefon:
Telefaks:

2. Kommentarer til høringsnotatet

Til punkt 4 Internasjonale forpliktelser

Departementene mener at det ikke er grunnlag for noen klar konklusjon om at etablering av sprøyterom vil være i strid med narkotikakonvensjonene, at ordningen under enhver omstendighet må ligge i randsonen av hva narkotikakonvensjonene er ment å ramme, og under ingen omstendighet innenfor kjerneområdet.

Vi viser på dette punktet til uttalelsen fra politimesteren i Troms vedrørende FNs internasjonale kontrollråds (INCB) og Utenriksdepartementets vurdering av sprøyterom i forhold til 1988-konvensjonen.

Politidirektoratet registrerer at Norge ser ut til å bli det første landet i Skandinavia som etablerer sprøyterom i offentlig regi, men velger ikke å gå nærmere inn på forslaget innhold i forhold til folkeretten.

Til punkt 6 Lovspørsmål

6.2 Bør sprøyterom reguleres i en egen eller eksisterende lov?

Politidirektoratet er enig i at sprøyterom bør reguleres i en egen lov og forskrift før man vet om ordningen blir permanent.

Politimesteren i Troms gir også uttrykk for at sprøyterom bør reguleres i egen lov.

6.3 Amnesti, straffrihets- eller straffritaksgrunn?

Departementene går inn for en straffrihetsgrunn i form av en unnskyldningsregel, dvs. en ordning hvor handlingen skal være straffri, men ikke rettmessig. Det foreslås videre ingen uttrykkelig straffrihetsregel for personale som aktivt medvirker eller bistår brukerne av sprøyterommet.

Politidirektoratet er enig i departementenes betraktninger rundt straffrihet. Politimestrene i Oslo og Troms uttaler seg i samme retning. Vi viser til de begrunnelsene som gis i uttalelsene.

Til punkt 7 Formålet med sprøyterom

Politidirektoratet har merket seg at forsøksordningen i hovedsak er helsemessig begrunnet og at den har som formål å skape økt verdighet for brukerne, bidra til kontaktetablering mellom misbruker og hjelpeapparat, forebygge infeksjoner og smitte og å bidra til å redusere antallet overdosedødsfall.

Vi mener imidlertid som tidligere nevnt at de helseplagene som rusmiddelmissbrukere sliter med mest hensiktsmessig kan forebygges og reduseres ved å satse på et bedret helse- og sosialtilbud for denne gruppen.

Til Oslo kommunes prosjektbeskrivelse uttaler politimesteren i Troms at det "fremstår som både urealistisk og naivt å tro at sprøyterom vil ha betydning for prostitusjon og kriminalitet. Å motivere til behandling kan for øvrig utføres i en rekke andre sammenhenger enn i sprøyterom."

Til punkt 8 Innholdet i og omfanget av forsøksordningen med sprøyterom

8.2.1 Målgruppe

Politidirektoratet antar at kriteriene for å komme inn under gruppen "de tyngst belastede av sprøytemisbrukerne", hvor minimum 4 punkter skal være oppfylt, setter grenser med hensyn til hvem som kan benytte seg av tilbudet. Ut fra disse kriteriene fremstår den foreslåtte nedre aldersgrensen på 18 år etter vår mening som for lav. All erfaring tilsier at man i så ung alder ikke tilfredsstiller de nevnte kravene. Vi ber derfor om at den nedre aldersgrensen vurderes økt.

Politimesteren i Oslo uttaler at "For Oslo politidistrikt er det vesentlig at tiltaket ikke bidrar til noen form for nyrekruttering eller eskalering av bruk, og slik sett ville også felles aldersgrense med aldersgrensen som er satt for å delta i LAR-prosjektet kunne være hensiktsmessig - alle fall som en hovedregel."

Det fremgår imidlertid ikke klart av høringsnotatet hvem som skal ta stilling til hvorvidt en sprøytemisbruker faller innenfor eller utenfor lovens virkeområde. For øvrig, når det gjelder saksbehandlingsregler, viser vi til punkt 8.2.2 nedenfor.

8.2.2 Registrering

Departementene foreslår å unnta avgjørelse om adgang eller ikke adgang til sprøyterommet fra reglene om enkeltvedtak og ber spesielt om høringsinstansenes synspunkter på dette.

Politidirektoratet er enig i at en beslutninger om å nekte noen adgang eller nekte registrering av brukerne, eventuelt bortvisning av brukere, ikke skal regnes som et enkeltvedtak etter forvaltningslovens regler. Vi viser til at brukerne ikke skal ha noe rettskrav på tjenesten og at ordningen er ment å være et lavterskeltiltak. Det er i høringsnotatet fremhevet at "En omfattende søknadsprosedyre vil med stor sannsynlighet ekskludere mange fra tilbudet. Adgangen til tilbudet, og den nærmere regulering av dette, må derfor være så ubyråkratisk og enkel som mulig innenfor forsvarlige rammer." Politidirektoratet vil understreke at det er av vesentlig betydning at det legges et betydelig arbeid i å sørge for en forsvarlig saksbehandling, idet dette er en avgjørelse av stor viktighet for den det gjelder.

Politimesteren i Oslo og Troms uttaler seg i samme retning.

8.3.3 Brukerens personvern

Fra Politidirektoratets side stiller man undrende til at personopplysninger om den enkelte bruker er så vidt begrenset både i forhold til innhold og tilgang. Man tenker da særlig på de ansatte som ut fra forslaget utforming ikke skal ha helsefaglig utdanning og de problemer som kan oppstå i en krisesituasjon.

8.2.4 *Politiets adgang til opplysningene*

Departementene foreslår under tvil at politiet i forbindelse med mistanke om straffbar bruk eller besittelse av narkotika, skal ha rett til å få opplyst om en person er registrert som bruker av sprøyterommet under forutsetning av at politiet kan identifisere vedkommende, enten ved navn eller ved at vedkommende fysisk pekes ut for personalet. Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på forslaget om politiets kontrolladgang.

Politidirektoratet mener at det er praktisk viktig at politiet gis adgang til opplysningene i forbindelse med mistanke om straffbar bruk eller besittelse av narkotika.

Politimesteren i Troms uttaler i samme retning at "Når det gjelder politiets adgang til det register som skal etableres (punkt 8.2.4), kan man vel leve med at slik tilgang ikke gis. Derimot vil det være et åpenbart behov for politiet å få bekreftet eller avkreftet om en person er registrert eller ikke. Man kan lett tenke seg den situasjonen at en person pågripes med heroindosen sin og hevder å være på veg til sprøyterommet, men ikke har adgangsbeviset på seg."

8.3 *Personale*

Departementene mener at det ut i fra sprøyterommets formål og de oppgaver personalet i sprøyterommet skal ivareta, ikke er behov for å bemanne sprøyterommet med helsepersonell.

Vi uttalte i vårt hørings svar av 04.01.2002 at "Vi har merket oss at forsøksprosjektet er foreslått kombinert med kontaktskapende virksomhet blant annet fra helsepersonell. Med utgangspunkt i den rekrutteringen som må forventes å finne sted til et slikt lokale, antar vi at dette må være et nødvendig tilleggstiltak."

Politidirektoratet mener at departementets forslag til bemanning er problematisk. Vi viser her blant annet til vedlegget s. 35 nest siste avsnitt hvor komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at: "De narkomane ved Prosjekterets sprøyterom fikk også veiledning fra helsepersonell om hvor det var farlig å sette injeksjonene for å unngå komplikasjoner, men særlig helsepersonalets mulighet til å videresende pasienter gjennom helseapparatet var en av de viktigste oppgavene Prosjekteret utførte."

Det fremgår videre av vedlegget s. 37, femte avsnitt at medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti gir uttrykk for at en må se på effekten av sprøyterom i forhold til målsettingen om "- Økt kontakt med helsepersonell for bedre undersøkelser, hjelp og veiledning." Hovedkonklusjonen fra Prosjekteret i vedlegg side 36 etter de to månedene de drev sprøyterom var videre at "praktiseringen med sprøyterom har gitt betydelige helsegevinster for pasientene."

Politidirektoratet er overrasket over at departementene ut fra formålet med ordningen ikke finner behov for å bemanne sprøyterommene med helsepersonell.

Vi mener at det er nødvendig at sprøyterommet bemannes med helsepersonell for å forebygge overdosedødsfall, infeksjoner og akutte skader og for å gi tilstrekkelig veiledning.

For å unngå tvil om hva slags kompetanse det ansatte personell bør ha, bør dette etter vår oppfatning inntas direkte i lovens § 5f.

Til punkt 10 Rekkevidden av straffriheten

10.1 Avgrensning av den straffrie virksomhet

Det fremgår av høringsbrevet at ingen andre lokaler/rom i tilknytning til sprøyterommet skal være omfattet av straffriheten. "Utenfor sprøyterommet er bruk og besittelse av en brukerdose følgelig fortsatt straffbart."

Politidirektoratet er enig i at straffriheten kun bør knytte seg til lokalene, og ikke til personer som er på veg til sprøyterommet. Som påpekt av politimesteren i Oslo vil det måtte vurderes nærmere hvilken holdning politi og påtalemyndighet ut fra opportunitetsprinsippet skal ha til registrerte brukere som kan sannsynliggjøre at de er på vei til sprøyterommet.

Politimesteren i Troms uttaler at "Her synliggjøres hvilken umulig situasjon politiet blir satt i. Hva skal politiet foreta seg med en bruker som hevder å være på veg til sprøyterommet med en brukerdose på seg? Skal det spille noen rolle for vurderingen om vedkommende pågripes 100 eller 500 meter fra sprøyterommet? Og hva med brukeren som pågripes med 2 - 3 doser eller flere og som hevder å være på veg til sprøyterommet? Skal politiet beslaglegge det kvantum som går ut over en dose og opprette straffesak, og la vedkommende beholde en dose til bruk i sprøyterommet?"

Man føler seg ganske forvissert om at politiet i praksis vil resignere, hvilket innebærer at besittelse av heroin i små mengder egentlig og reelt sett kommer til å bli legalisert - stikk i strid med alle gode intensjoner. Et eventuelt straffritt territorium utenfor sprøyterommet vil heller ikke løse de beskrevne problemer skissert foran. I forhold til den betydelige risiko for omsetning av heroin vil for øvrig en frisonere fremstå som noe som på ingen måte kan anbefales."

Politimesteren i Oslo påpeker at "Både for de ansatte, brukerne og publikum for øvrig er det viktig at det hersker ro og orden i og utenfor lokalene til enhver tid, men det er en åpenbar og vanskelig problemstilling hvordan dette skal gjøres." I tillegg til at det vil kunne danne seg kø utenfor lokalet som vil kunne øve en tiltrekning på personer som vil selge stoff og representere et ordensmessig problem, gir politimesteren i Oslo uttrykk for bekymring for at "et større område enn den umiddelbare nærhet til lokalene vil endre karakter og skape frykt blant publikum. Denne bekymringen er også knyttet til at forskriften i liten grad gir veiledning for hva som skal skje dersom politiets bekymringer blir realisert."

Vi viser her for øvrig til våre kommentarer nedenfor til forskriftens kapittel 4 om hvilke krav som skal pålegges kommunen.

10.2 Straffeprosessuelle virkninger av straffriheten

Vi ber departementene vurdere å ta inn i forskriften en presisering av at brukere av sprøyterommet ikke vil være beskyttet mot tvangsinngrep fra politiet. Som eksempler her kan nevnes tilfeller hvor politiet har skjellig grunn til å tro at en person er i straffbar besittelse av narkotika ute på gaten, og vedkommende observerer politiet og søker tilflukt i sprøyterommet, og situasjoner hvor politiet observerer at en etterlyst person søker tilflukt i sprøyterommet.

Til Punkt 13 Utkast til lov og forskrifter med merknader til bestemmelsene i lovforslaget

13.1 Merknader til bestemmelsene i lovforslaget

Til § 2

Politidirektoratet mener at det bør defineres nærmere i forarbeidene hvilket kvantum som for de forskjellige narkotiske stoffer skal kunne regnes som en brukerdose, jf. lovutkastet § 5 bokstav c.

For den enkelte narkomane vil en brukerdose variere fra 0,05 gram til ca 0,2 gram med heroinholdig blanding, avhengig av kvalitet og toleranse.

Innholdet av virkestoff i 1 gram heroin kan variere svært mye. 1 gram heroin deles vanligvis opp i 5-10 salgsdoser med heroinholdig blanding. (0,1 gram heroinholdig blanding selges for 150-200 kr, mens 0,2 gram heroinholdig blanding selges for 300-400 kr i Oslo.) Vanligvis er det nødvendig med 10-20 mg ren heroin for å oppnå en "normal" rus, avhengig av kvalitet og toleranse.

Folkehelseinstituttet og kjemisk avsnitt ved Kriminalpolitisen vil trolig kunne definere begrepene brukerdose, rusdose og medisinsk dose nærmere.

Politimesteren i Oslo uttaler i samme retning at "Den straffrie mengde er angitt til en brukerdose, som ikke er presist eller entydig. Imidlertid er det etter Oslo politidistrikts oppfatning neppe avgjørende å kunne angi en helt nøyaktig eller presis mengde - som uansett ville vært vanskelig - men en skjønsmessig angivelse i forarbeidene av hva som normalt oppfattes som en brukerdose heroin, ville formentlig vært gunstig."

13.3 Forslaget til forskrifter

Kapittel 4 Krav til kommunen

Forskriften angir krav til kommunen når det gjelder sprøyterommets innhold og tjenester, personalet og opplysninger til statistiske formål.

Når det gjelder krav i forhold til lokalisering er det i forskriftens § 7 siste avsnitt kun tatt hensyn til avstanden til og fremkommeligheten for ambulansetjenesten. Politidirektoratet mener at det i tillegg bør forskriftsfestes at lokalisering skal skje i samråd med det lokale politidistriktet. I Oslo er det lagt til rette for sprøyterom i Tollbugata, som ligger i svært nærme den såkalte "Plata" hvor det daglig pågår kjøp og salg av narkotika. En slik plassering vil være svært uheldig i

forhold til de strategier som politiet har i forhold til åpne narkotikascener. Det vises i denne sammenheng også til det som er uttrykt i høringsnotatet punkt 10.3.

Politimesteren i Oslo uttaler at "etter vår oppfatning bør det, ikke minst av hensynet til det formål sprøyterommet er ment å være et middel for å oppnå, pålegges krav til lokalisering og drift av lokalene som gir en størst mulig ro rundt lokalene, at det sørges for adekvat vakthold, samt at opphold utenfor på gaten i størst mulig grad elimineres m.v. Dette bør komme til uttrykk i kravene til å delta i forsøksordningen."

På bakgrunn av de forhold som er påpekt ovenfor til punkt 10.1, mener Politidirektoratet at det er viktig å presisere i forskriften hvilke krav som skal påhvile kommunen når det gjelder ordensmessige forhold, herunder krav til størrelse og kapasitet på sprøyterom og venterom, personell som kan håndtere en vanskelig ordensmessig situasjon, hvilket ansvar de ansatte til enhver tid skal ha for registrerte brukere som befinner seg like utenfor på gaten og hvilken handleplikt de ansatte skal ha ovenfor ansamlinger av personer utenfor sprøyterommet.

Vi mener med samme begrunnelse at det er viktig å forskriftsfeste at driften av sprøyterommet kan opphøre, flyttes eller endres dersom det viser seg at det oppstår situasjoner hvor det er grunn til å tro at det foregår straffbare handlinger, eller ordenssituasjonen inne i lokalene eller utenfor på gaten blir uakseptabel for øvrige brukere, ansatte, publikum eller politiet, jf. også politiets fullmakter etter politiloven § 7. Med endring tenker vi her spesielt på ansettelse av ordensvakter m.v. Vi er således enig med politimesteren i Oslo når han påpeker at det ikke kan være slik at driften kan fortsette ufortrødent i prøveperioden, mens politiet må legge betydelige ressurser i å "passe på" sprøyterommet og gaten utenfor.

Det bør videre etter Politidirektoratets oppfatning fremgå klart av forskriften både hvilket organ som skal fatte beslutninger om hvem som kommer inn under ordningen, og hvilket organ som skal være ansvarlig for å kontrollere at driften av sprøyterommet er tilfredsstillende, at vilkårene overholdes, og som tidligere nevnt hvilken virkning eventuelle brudd skal ha.

Med hilsen

Ingelin Killengreen

Vedlegg:

Brev av 19.01.2004 fra Helgeland politidistrikt

Brev av 20.01.2004 fra Oslo politidistrikt

Brev av 27.01.2004 fra Søndre Buskerud politidistrikt

Brev av 19.01.2004 fra Troms politidistrikt

Kopi u/vedlegg: Politimesteren i Helgeland
Politimesteren i Oslo
Politimesteren i Søndre Buskerud
Politimesteren i Troms
Sjef for Politihøgskolen
Riksadvokaten

Justisdepartementet
Postboks 8005 DEP.
0030 OSLO

Deres ref.
01/11381

Vår ref.
01/04376 008

Vår dato
04.01.2002

Høringsuttalelse til spørsmålet om etablering av sprøyterom for narkomane

Vi viser til Justisdepartementets brev mottatt her 19.12.2001 vedlagt høringsbrev fra Sosial- og helsedepartementet datert 03.10.2001.

Av høringsbrevet fremgikk at dette var sendt politimesteren i Oslo direkte. Politidirektoratet finner det uheldig at høringsbrevet er sendt direkte til politimesteren samtidig som det er sendt direktoratet som er overordnet myndighet. Dessuten var høringsbrevet ikke mottatt hos politimesteren i Oslo og ble derfor oversendt herfra per telefaks 20.12.2001. Uttalelsen fra politimesteren i Oslo ble først mottatt her 07.01.2001, noe som har forsinket høringssvaret herfra. Politimesterens uttalelse er vedlagt. På grunn av knapp tidsfrist har høringsbrevet ikke vært forelagt de øvrige politimestrene.

Politidirektoratet er i prinsippet åpen for alle nye tiltak som kan føre til redusert bruk av illegale rusmidler. Imidlertid finner vi at forslaget om etablering av sprøyterom reiser både prinsipielle og praktiske problemer, samtidig som vi ikke kan se at effekten av å ta slike rom i bruk er tilstrekkelig dokumentert. Etter vår oppfatning burde innsatsen innenfor så vel helsetjenesten som sosiale tjenester heller økes, før et prøveprosjekt som beskrevet i høringsbrevet blir etablert. Av erfaring fra steder der sprøyterom er tatt i bruk, vet vi at slike rom gjerne blir tilholdssted for misbrukere lengst nede på rangstigen. Svært mange av disse har betydelige helseproblemer og sosiale problemer. Ved å satse på et bedret helse- og sosialtilbud, mener Politidirektoratet at deres situasjon ville kunnet bedres betydelig - også uten et forsøk med etablering av sprøyterom.

Direktoratet ser behovet for å iverksette tiltak som forhindrer at narkotikamisbrukere setter sprøyter på offentlig sted til sjenanse og fare for det alminnelige publikum. Vi peker særlig på den fare som brukte sprøyter innebærer for barn og unge. I en slik sammenheng er det viktig å forsøke å få misbrukerne flyttet til mer avskjermede områder der sprøyteavfall m.m. kan tas hånd om på en forsvarlig måte. Vi er imidlertid usikre på om etablering av

Postadresse:
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

Kontoradresse:
Henrik Ibsens gt. 10
Telefon: 23 36 41 00
Telefaks: 23 36 41 10

Saksbehandler:
Nina Marthinsen
Telefon: 23 36 41 00

sprøyterom - med den indirekte liberalisering som ligger i dette - er et riktig og velegnet virkemiddel.

Vi har merket oss at forsøksprosjektet er foreslått kombinert med kontaktskapende virksomhet bl.a. fra helsepersonell. Med utgangspunkt i den rekrutteringen, som må forventes å finne sted til et slikt lokale, antar vi at dette må være et nødvendig tilleggstiltak. Vi noterer oss imidlertid det problematiske i at helsepersonell er tilstede i et lokale der klientellet er "invitert" for å kunne innta illegale rusmidler. Denne problemstillingen er imidlertid ikke ny, all den stund sprøytebussen forlengst er akseptert. Forskjellen ligger likevel i at sprøytebussen i prinsippet ikke yter medvirkning utover det apotekene gjør ved salg/utlevering av sprøyter - dette selv om sprøyten benyttes til inntak av illegalt rusmiddel i påsyn av betjeningen ved sprøytebussen.

Fra politiets side er det viktig å understreke at narkotika er et illegalt rusmiddel, og at så vel bruk som omsetning er belagt med straff. Dette forhindrer likevel ikke at vi ser behovet for å ivareta misbrukere i behov for sosialhjelp og helsetilbud. Ut fra en slik vurdering og med utgangspunkt i behovet for å forebygge illegal rusmiddelbruk, mener vi likevel at innsatsen nå bør konsentreres om å bedre det akutte sosial- og helsetilbudet for den gruppen som antas å ville bruke sprøyterom. Politiet er derfor innstilt på å medvirke til fellesprosjekter av typen "Hjelp uten betingelser", der politiet i nært samarbeid med sosial- og helsepersonell hjelper misbrukeren til rask behandling og rehabilitering. Vi har større tro på dette enn på enkeltstående tiltak som er rettet mot symptomer istedenfor årsaker til misbruket.

Med hilsen

Ingelin Killengreen

Håkon Skulstad
fung. ass. politidirektør